

ARCHEOLOGIENOTA

VOSKENS LAAN 364 TE GENT

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 2471

Rapport opgemaakt door: Polte De Weirdt/Maud Libert

Derbystraat 55
9051 Gent

Projectcode:

Intern: PN 41062

AOE: 2023H273 (bureaustudie)

2024A103 (landschappelijk bodemonderzoek)

2025E252 (bureaustudie)

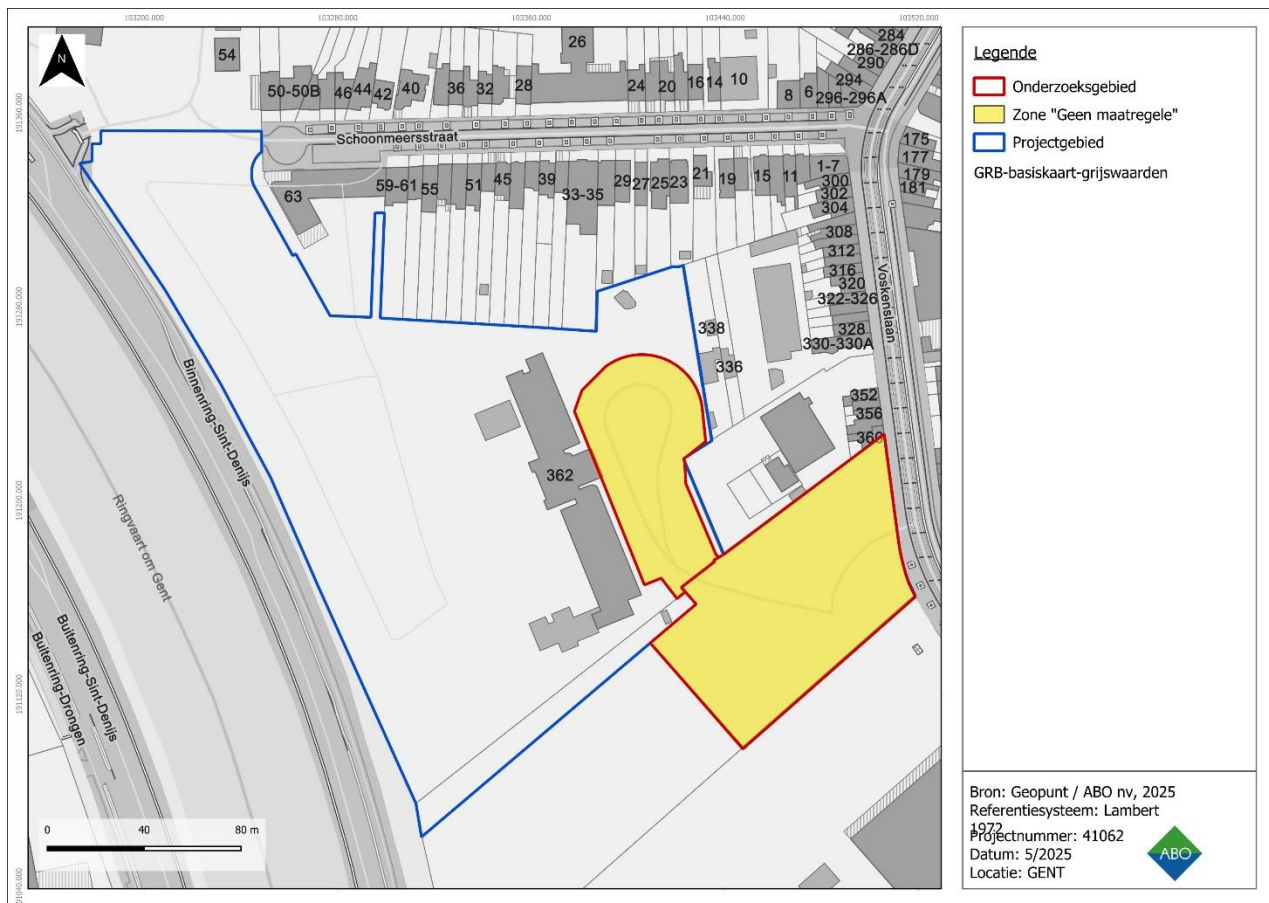
1 GEMOTIVEERD ADVIES

Er wordt voor de bouw van een schoolgebouw ter hoogte van Voskenslaan 364 te Gent (provincie Oost-Vlaanderen) een bodemingreep beoogd van ca. getal in m². Deze ingreep overschrijdt de wettelijk bepaalde grenswaarden van 3000m² voor een zone *gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut* die gelegen is buiten een zone met verhoogde archeologische verwachtingen, waardoor het Onroerend Erfgoeddecreet (art. 5.4.) de opmaak van een archeologienota verplicht ter evaluatie en waardering van het archeologisch potentieel van het betrokken bodemarchief.

Het verslag van resultaten van deze archeologienota kon met voldoende zekerheid afdoende uitspraken doen inzake het archeologisch potentieel van het bodemarchief ter hoogte van het projectgebied. Aan de hand van bestaande en ontsloten landschappelijke, archeologische, historische, iconografische en cartografische gegevens, alsook door het uitvoeren van een landschappelijk bodemonderzoek werd de kans op het aantreffen van archeologische resten uiterst gering bevonden. Dit bleek hoofdzakelijk uit:

- Het projectgebied is gelegen in een bebouwde zone waar in de ruimere omgeving voornamelijk natte lemige zandgronden voorkomen. Ten westen van het projectgebied werd in de jaren '50 de Ringvaart aangelegd. De locatie van de Ringvaart stemt (deels) overeen met de ligging van de overstromingsgebieden langsheen de waterlopen rondom Gent. Enkele toponiemen zoals de Blaarmeersen en Bourgoyen-Ossemeersen herinneren nog aan het permanent natte landschap (de zgn. meersen). Op basis van cartografische bronnen vanaf de 16de eeuw kan gesteld worden dat het projectgebied zich steeds aan de rand van deze natte gebieden bevond. Gehuchten zoals Sint-Pieters-Aaigem en Sint-Pieters-Aalst – ten zuiden van de Gentse stadskern – zouden dan ook ontstaan op deze iets drogere en hoger gelegen bodems buiten de stadsmuren.
- De eerste vermelding van woonkernen *extra muros* – buiten de kern van Gent – dateren uit de 7de eeuw, wanneer de terreinen door koning Dagobert geschonken werden aan de Sint-Pietersabdij. Hoewel de bewoning zeer schaars bleef tot in het begin van de 20ste eeuw, kunnen er archeologische resten worden aangetroffen vanaf de vroege middeleeuwen tot en met de Tweede Wereldoorlog. Het betreft voornamelijk rurale bewoning en sites met walgracht die vanaf de late middeleeuwen op enkele kaarten werden opgetekend in de omgeving van het projectgebied. Het projectgebied bleef echter steeds onbebouwd tot het begin van de 20ste eeuw. Desalniettemin kan er niet uitgesloten worden dat er archeologische resten uit deze periodes kunnen worden aangetroffen. De omgeving van het projectgebied groeide aanzienlijk naar aanleiding van de Wereldtentoonstelling van 1913. Wijken zoals het Miljoenenkwartier ten noordoosten van het projectgebied getuigen nog steeds van deze bloeiperiode. Er dient eveneens opgemerkt te worden dat het aantreffen van munitie, zoals vliegtuigbommen, niet onrealistisch is, mits dit reeds veelvuldig werd aangetroffen in de omgeving van het Sint-Pietersstation.
- Door de beperkte archeologische kennis voor de directe omgeving van het projectgebied, werden ook verder gelegen sites in beschouwing genomen. Zo werd een extensief archeologisch onderzoek uitgevoerd aan *The Loop*, nabij Flanders Expo. Hierbij kwamen archeologische resten vanaf het finaal-neolithicum tot en met de Wereldoorlogen aan het licht. Tijdens dit archeologisch onderzoek werd geconcludeerd dat dit een unieke context betreft waarbij continue bewoning werd vastgesteld vanaf de vroege tot midden-bronstijd. Er dient hierbij opgemerkt te worden dat deze site op een hoger en droger gelegen deel in het landschap is gelegen aan de overzijde van de Ringvaart en de Grietgracht. Deze zone is dus niet representatief voor de volledige omgeving, maar het duidt wel op een mogelijk hoog archeologisch potentieel vanaf het finaal-neolithicum.

- Vanuit landschappelijk oogpunt bevindt het projectgebied zich op de overgang tussen de natte meersen en de drogere zandgronden. De oudste historische bronnen duiden op bewoning vanaf de 7de eeuw. Op basis van cartografische bronnen blijkt echter dat de bewoning tussen de 16de en 20ste eeuw zeer schaars en verspreid was. Het landschap werd voornamelijk in gebruik genomen als akkerland. Binnen het projectgebied werd pas vanaf de 20ste eeuw bewoning opgetekend.
- De initiatiefnemer plant een nieuw schoolgebouw in te planten binnen het projectgebied. Hierbij zal er over het ganse projectgebied een diepgaande verstoring van gemiddeld 1m-mv veroorzaakt worden alsook (lokaal) een aantal verstoringen die tussen 2,5 en 3,5m-mv zullen reiken. Hierdoor worden potentieel aanwezige archeologische resten bedreigd.
- Op 11 januari en 12 februari 2024 werd door ABO nv een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd (AOE projectcode 2024A103). Uit de resultaten van dit bodemonderzoek bleek dat over het gehele terrein de top laag volledig verstoord is tot een gemiddelde diepte van 110–125 cm-mv. De verstoring bestaat uit een aangebracht ophogingspakket van ca. 1,3m dik. In het westelijke deel van het projectgebied situeert zich tevens een puinpakket dat gelinkt kan worden aan de afbraakwerken van het voormalige Textielinstituut in 2017. Onder het ophogingspakket blijkt uit de boorstaten dat er geen intacte begraven A- of B-horizont meer aanwezig waardoor het verstoringspakket direct opgevolgd wordt door een (afgetopte) moederbodem bestaande uit grijze alluviale klei uit het laat Pleistoceen / vroeg Holoceen. **Hierdoor kan aangenomen worden dat alle potentiële archeologische resten reeds verwoest werden door de afgraving van de oorspronkelijke bodem en vervolgens de aanbreng van de ophogingslaag.**
- De controleboringen uitgevoerd op 2 mei 2025 ter hoogte van de geplande uitbreiding van de werkzaamheden (verhardingen en nieuwe boomaanplantingen) bevestigen het eerder geschetste beeld. Meerdere boringen (waaronder B1, B2, B3 en B4) tonen een sterk verstoord opbouw, bestaande uit ophogingsmateriaal, puin of grind. Boring B5, gelegen boven de *loop*, toont een diepreikende reductiehorizont vanaf ca. 90 cm-mv waarin eveneens tot op grotere diepte baksteenbrokken aangetroffen zijn. De geplande ingrepen op deze locatie reiken echter niet dieper dan ca. 90 cm-mv, waardoor de onderliggende bodem gevrijwaard blijft.
- **. Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een uiterst gering potentieel tot kennisvermeerdering is voor het onderzoeksgebied. Op basis van bestaande bodemkundige data (zowel karteringen als beschrijvingen van boringen), aangevuld met het uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek en gerichte controleboringen, blijkt dat de bodemopbouw binnen dit deel van het terrein tot op de voorziene verstoringsdiepte (meestal tot ca. 90 cm-mv, lokaal iets dieper) grotendeels verstoord is. Hierdoor is het mogelijk om met voldoende zekerheid afdoende uitspraken te doen over de afwezigheid van archeologische resten binnen het onderzochte gebied en binnen de geplande ingreepdiepte..**

Figuur 93: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

2 VONDSTMELDING

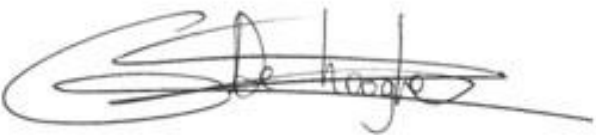
Volgens het Onroerenderfgoeddecreet is een toevalsvondst een vondst die **toevallig** aan het licht komt, dus niet tijdens een archeologisch onderzoek of door het zoeken met een metaaldetector. Het onderzoek van deze toevalsvondsten en de vondstcontext kan belangrijke wetenschappelijke kennis over het verleden van de mens en zijn leefomgeving opleveren.

Voer je graafwerken, bouwwerken, landbouwactiviteiten, ... uit en vind je onverwacht sporen of voorwerpen waarvan je vermoedt dat ze een historische waarde hebben? **Meld deze vondst dan binnen de 3 dagen aan het agentschap Onroerend Erfgoed** via het digitale vondstmeldingsformulier: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>. Het is niet altijd eenvoudig om een archeologische toevalsvondst te herkennen. Treffende voorbeelden zijn massieve natuurstenen funderingen, menselijke skeletresten in en rond een kerk, een waterput, houten palen van een brug, bakstenen muren en vloeren, een beerput, ... Als je twijfelt, meld je je vondst beter hoe dan ook!

Vind je **menselijke resten**, staak dan onmiddellijk de graafwerken. Ook wanneer je twijfelt of het aangetroffen botmateriaal menselijk van oorsprong is. Verwittig in eerste instantie de politie (op het noodnummer 112). De politie komt ter plaatste en zal de nodige vaststellingen doen. Indien nodig verwittigen zij het parket. Concludeert de politie na het onderzoek dat het geen verdacht overlijden is, maar een vondst met archeologische waarde, dan melden zij de toevalsvondst aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap brengt de vinder, zakelijkrechthouder en gebruiker van het terrein en de betrokken gemeente op de hoogte van de vondst en de juridische gevolgen. De verdere procedure en termijnen verlopen zoals bij een gewone archeologische toevalsvondst.⁴

⁴ <https://www.onroerenderfgoed.be/ik-wil-een-toevalsvondst-melden>

3 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		12/06/2025
Glenn De hooghe	Business Unit Manager		12/06/2025
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		12/06/2025
Chantal De Jaeger	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		12/06/2025